

STANOVISKO GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

JÁN MAZÁK

prednesené 28. októbra 2009¹

1. Súdny dvor rozhodnutím z 24. júna 2009² (ďalej len „rozhodnutie Súdneho dvora z 24. júna 2009“) rozhodol, že je potrebné preskúmať rozsudok Súdu prvého stupňa Európskych spoločností zo 6. mája 2009, M/EMEA³ (ďalej len „rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. mája 2009“). V zmysle uvedeného rozhodnutia sa preskúmanie bude týkať otázky, či rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. mája 2009 naruša jednotu alebo vnútorný súlad práva Spoločenstva tým, že Súd prvého stupňa ako odvolací súd vyložil pojem „stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci“, obsiahnutý v článku 61 Štatútu Súdneho dvora a článku 13 ods. 1 prílohy uvedeného štatútu, tak, že mu umožňuje, aby sám vec prejednal a meritorne o nej rozhodol bez ohľadu na to, že odvolanie, ktoré mu bolo predložené, sa týkalo posúdenia toho, ako bolo na prvom stupni naložené s námietkou neprípustnosti, a že aspekt sporu, ktorý bol takto prejednaný, sa ani na tomto súde, ani na Súde pre verejnú službu Európskej únie ako prvostupňovom súde neprejednal kontradiktórne.

2. Vzhľadom na to, že v predmetnej veci ide o vôbec prvý prípad, keď Súdny dvor uplatňuje možnosť preskúmať rozhodnutie Súdu prvého stupňa, ktorý rozhodoval ako druho-

stupňový súd,⁴ zdá sa mi potrebné stručne objasniť niektoré základné črty tohto konania.

3. Podľa článku 220 prvého odseku ES Súdny dvor v rámci svojich právomocí zabezpečuje dodržiavanie práva pri výklade a uplatňovaní Zmluvy. Podľa môjho názoru je možnosť preskúmať rozhodnutie Súdu prvého stupňa vydané v odvolacom konaní jedným z prostriedkov, ktoré Súdnemu dvoru umožňujú túto úlohu plniť.

4. Je však potrebné zdôrazniť, že ide o prostriedok mimoriadny a zároveň posledný. To vyplýva po prvé zo všeobecného poňatia organizácie súdnictva Spoločenstva, po druhé z podmienok prípustnosti preskúmania, ktoré pred začatím preskúmacieho konania skúma osobitná komora ustanovená článkom 123b Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, a napokon z výsledku preskú-

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Rozhodnutie C-197/09 RX, Zb. s. I-12033.

3 — Rozsudok T-12/08 P, zatiaľ neuverejnené v Zb. VS.

4 — Táto možnosť je zakotvená v článku 225 ods. 2 druhom pododseku ES a v článkoch 62, 62a a 62b Štatútu Súdneho dvora.

mania, ktorý po rozhodnutí o prípustnosti preskúmania spočíva v určení, či rozhodnutie Súdu prvého stupňa narúša jednotu alebo vnútorný súlad práva Spoločenstva alebo nie.

5. Jediným cieľom preskúmacieho konania je chrániť jednotu a vnútorný súlad práva Spoločenstva, ktoré by mohli byť ohrozené chybným rozhodnutím Súdu prvého stupňa vydaným v odvolacom konaní.⁵ Z toho vyplýva, že uvedené konanie neslúži na ochranu záujmov konkrétnych účastníkov konkrétneho konania, ale na ochranu záujmov práva Spoločenstva.

6. Preskúmacie konanie sa preto nezameriava na nápravu chybných rozhodnutí Súdu prvého stupňa vydaných v odvolacom konaní vo všeobecnosti, ale len na tie z nich, ktoré narúšajú jednotu alebo vnútorný súlad práva Spoločenstva. Podľa môjho názoru chybné rozhodnutie môže mať takéto účinky len vtedy, ak je v rozpore s niektorou zo všeobecných zásad práva Spoločenstva, ktoré majú podľa najnovšej judikatúry Súdneho dvora postavenie ústavných noriem⁶ a ktorých dodržiavaním sa zabezpečuje jednotu a vnútorný súlad práva Spoločenstva.

5 — „Chybným rozhodnutím“ treba rozumieť rozhodnutie, ktoré je chybné z hľadiska hmotného práva alebo rozhodnutie, ktoré je z hmotnoprávneho hľadiska správne, ale je výsledkom chybných aplikácií procesných noriem.

6 — Pozri rozsudok z 15. októbra 2009, Audiolux a i., C-101/08, Zb. s. I-9823, bod 63.

7. V súlade s tým, čo už bolo uvedené, začnem stručným pripomenutím okolností, ktoré predchádzali preskúmaciemu konaniu. Potom posúdim, či je rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. mája 2009 postihnutý vadou, a napokon v prípade, že to tak je, budem sa venovať otázke, či rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. mája 2009 narúša jednotu alebo vnútorný súlad práva Spoločenstva.

Okolnosti predchádzajúce preskúmaciemu konaniu

8. Pán M. podal na Súd pre verejnú službu žalobu, v ktorej navrhoval jednak zrušiť rozhodnutie z 25. októbra 2006, ktorým Európska agentúra pre lieky (ďalej len „EMA“) zamietla jeho žiadosť o vytvorenie posudkovej komisie pre invaliditu, ako aj rozhodnutie z 31. januára 2007, ktorým EMA zamietla jeho žiadosť o odškodnenie, jednak zaviazala EMA, aby mu zaplatila sumu 100 000 eur z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom.

9. Uznesením z 19. októbra 2007⁷ (ďalej „uznesenie Súdu pre verejnú službu z 19. októbra 2007“) Súd pre verejnú službu na základe námietky neprípustnosti v zmysle článku 114 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdu

7 — Uznesenie F-23/07, zatiaľ neuverejnené v Zb. VS.

prvého stupňa⁸ uvedenú žalobu zamietol ako neprípustnú bez toho, aby vec meritórne prejednal.

a zaviazal EMEA zaplatiť žalobcovi odškodné vo výške 3 000 eur.

10. Pán M. podal proti uvedenému uzneseniu odvolanie, v ktorom navrhol, aby Súd prvého stupňa zrušil toto uznesenie a rozhodnutie EMEA z 25. októbra 2006 v rozsahu, v akom ním bola zamietnutá žiadosť o vytvorenie posudkovej komisie pre invaliditu z 8. augusta 2006, ako aj rozhodnutie EMEA, ktorým bola zamietnutá žiadosť odvolateľa o náhradu spôsobenej škody.

11. Súd prvého stupňa vyhovel odôvodnenému návrhu pána M. podanému na základe článku 146 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa a otvoril ústnu časť konania.

12. Súd prvého stupňa v rozsudku zo 6. mája 2009 zrušil uznesenie Súdu pre verejnú službu z 19. októbra 2007 a s odvolaním sa na článok 13 ods. 1 prílohy Štatútu Súdneho dvora súčasne sám vo veci rozhodol, to znamená zrušil rozhodnutie EMEA z 25. októbra 2006 v rozsahu, v akom ním bola zamietnutá žiadosť o vytvorenie posudkovej komisie pre invaliditu z 8. augusta 2006,

13. Na základe návrhu prvej generálnej advokátky na preskúmanie rozsudku Súdu prvého stupňa zo 6. mája 2009 Súdny dvor rozhodnutím z 24. júna 2009 rozhodol, že je potrebné uvedený rozsudok preskúmať a že preskúmanie sa bude týkať otázky, či rozsudok Súdu prvého stupňa narúša jednotu alebo vnútorný súlad práva Spoločenstva tým, že uvedený súd ako odvolací súd vyložil pojem „stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci“, obsiahnutý v článku 61 Štatútu Súdneho dvora a článku 13 ods. 1 prílohy uvedeného štatútu, tak, že mu umožňuje, aby sám vec prejednal a meritórne o nej rozhodol bez ohľadu na to, že odvolanie, ktoré mu bolo predložené, sa týkalo posúdenia toho, ako bolo na prvom stupni naložené s námietkou neprípustnosti, a že aspekt sporu, ktorý bol takto prejednaný, sa ani na tomto súde, ani na Súde pre verejnú službu Európskej únie ako prvostupňovom súde neprejednal kontradiktórne. Súdny dvor vyzval oprávnené subjekty uvedené v článku 23 Štatútu Súdneho dvora a účastníkov konania na Súde prvého stupňa, aby k uvedenej otázke predložili svoje písomné pripomienky.

8 — Rokovací poriadok Súdu pre verejnú službu nadobudol účinnosť až 1. novembra 2007 — až dovtedy sa na základe článku 3 ods. 4 rozhodnutia Rady 2004/752/ES, Euratom z 2. novembra 2004, ktorým sa zriaďuje Súd pre verejnú službu Európskej únie, na Súd pre verejnú službu vzťahoval Rokovací poriadok Súdu prvého stupňa.

14. Písomné pripomienky predložili pán M., EMEA, talianska a poľská vláda, Európsky parlament, Rada Európskej únie a Komisia Európskych spoločenstiev.

O prípadnej vade rozsudku Súdu prvého stupňa zo 6. mája 2009

15. Z rozhodnutia Súdneho dvora z 24. júna 2009 vyplýva, že rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. mája 2009 je potrebné preskúmať nie z hľadiska hmotného práva, ale z hľadiska nesprávnej aplikácie procesných noriem, konkrétne článku 13 ods. 1 prílohy Štatútu Súdneho dvora, ktorý Súd prvého stupňa ako odvolací súd zaväzuje, aby v prípade, že odvolanie je dôvodné, vrátil vec Súdu pre verejnú službu, ak stav konania nedovoľuje rozhodnúť vo veci.⁹

16. Domnievam sa, že pojem „stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci“ treba vykladať v kontexte súdneho systému Spoločenstva a vzhľadom na to, akú úlohu plní na jednej strane prvostupňový súd a na druhej strane druhostupňový súd rozhodujúci o odvolaní.

17. V predmetnom prípade bol na prejednanie sporu medzi pánom M. a EMEA vecne príslušný Súd pre verejnú službu. Táto príslušnosť bola aktivovaná podaním žaloby a jej obsah spočíval v povinnosti preskúmať najprv prípustnosť žaloby, a následne, v prípade, že žaloba bude považovaná za prípustnú, jej dôvodnosť, a to na skutkovom a právnom základe, ktorý bude zistený v súlade so zásadou kontradiktórnosti.

18. Nie je vôbec potrebné pripomínať, že vydanie súdneho rozhodnutia vo veci samej bez zistenia skutkového stavu je nemysliteľné. V predmetnej veci bol jediným súdom vecne príslušným na zistenie skutkového stavu Súd pre verejnú službu.

19. Súd pre verejnú službu v skutočnosti v uznesení z 19. októbra 2007 konštatoval iba neprípustnosť žaloby, pričom vec meritorne neprejednal. Takáto možnosť vyplýva z článku 114 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa,¹⁰ ktorý sleduje záujem hospodárnosti súdneho konania. Z toho vyplýva, že Súd pre verejnú službu nevymedzil skutkový a právny základ pre prípadné rozhodnutie vo veci samej.

20. Súd prvého stupňa vstúpil do sporu medzi pánom M. a EMEA na základe odvolania, ktoré sa v zmysle článku 11 ods. 1 prílohy Štatútu Súdneho dvora musí obmedzovať na právne otázky a môže sa teda zakladať na dôvodoch spočívajúcich v nedostatku právomoci Súdu pre verejnú službu, vo vadách konania na tomto súde, ktoré poškodzujú záujmy dotknutého účastníka konania, ako aj v porušení práva Spoločenstva Súdom pre verejnú službu.

9 — Rovnaká povinnosť vyplýva z článku 61 Štatútu Súdneho dvora pre Súdny dvor, keď rozhoduje o odvolaní, hoci znenie tohto ustanovenia je mierne odlišné.

10 — Článok 114 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa sa v tom čase primerane vzťahoval na Súd pre verejnú službu v zmysle článku 3 ods. 4 rozhodnutia Rady 2004/752/ES, Euratom, z 2. novembra 2004, ktorým sa zriaďuje Súd pre verejnú službu Európskej únie.

21. Z takéhoto vymedzenia odvolania vyplýva, že odvolací súd je viazaný skutkovým základom, ktorý zistil prvostupňový súd, to znamená Súd pre verejnú službu.

22. Vzhľadom na to, že Súd pre verejnú službu uznesením rozhodol o zamietnutí žaloby ako neprípustnej, predmetom odvolacieho konania mohlo byť podľa môjho názoru jedine zodpovedanie otázky, či bola žaloba prípustná alebo nie. Keďže skutkový stav nebol zistený, a teda Súd pre verejnú službu neurčil skutkový základ, Súd prvého stupňa nemohol vo veci meritórne rozhodnúť.

23. Domnievam sa, že je možné urobiť všeobecný záver, že v prípade, ak Súd pre verejnú službu uznesením zamietne žalobu ako neprípustnú bez toho, aby vec meritórne prejednal, stav konania nedovoľuje, aby Súd prvého stupňa vo veci rozhodol v odvolacom konaní.

24. Podľa môjho názoru taký postup Súdu prvého stupňa, o aký ide v predmetnej veci, signalizuje poruchu vo fungovaní systému súdnictva Spoločenstva.

25. Podstata uvedenej poruchy totiž spočíva v zámene vecnej príslušnosti súdov. Súd prvého stupňa, ktorý rozhodoval ako druhostupňový súd, na seba v základných črtách prevzal vecnú príslušnosť Súdu pre verejnú službu, najmä pokiaľ ide o zistenie skutkového základu potrebného pre rozhodnutie vo veci samej.

26. Súd prvého stupňa sa tak *de facto* stal prvostupňovým súdom. V rámci odvolacieho konania, ktoré sa obmedzuje na právne otázky, sa nemohla uplatniť procesná zásada kontradiktórnosti, ktorá je typická len pre konanie na prvostupňovom súde. V rámci odvolacieho konania je možné preskúmať len to, či bola v konaní na prvostupňovom súde porušená zásada kontradiktórnosti alebo nie.

27. Z toho vyplýva, že Súd prvého stupňa svojím postupom v predmetnej veci porušil zásadu zákonného sudcu, podľa ktorej nikoho nemožno odňať príslušnému súdu, ktorý je vopred určený zákonom.¹¹ Na účely zistenia skutkového základu a jeho subsumovania pod právnu normu je takýmto súdom Súd pre

11 — V predmetnej veci hrajú úlohu zákona Zmluva ES a Štatút Súdneho dvora.

verejnú službu. Tento záver úzko súvisí s otázkou zloženia súdu, ktorá podľa judikatúry Súdneho dvora predstavuje základný kameň práva na spravodlivé súdne konanie.¹²

28. Okrem toho v dôsledku rozsudku vo veci samej, ktorý vydal Súd prvého stupňa v odvolacom konaní, neúspešný účastník konania prišiel o možnosť využiť právo na súdnu ochranu podaním odvolania.¹³ V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora¹⁴ je zásada účinnej súdnej ochrany všeobecnou zásadou práva Spoločenstva, ktorá vyplýva z ústavných tradícií spoločných všetkým členským štátom, je zakotvená v článkoch 6 a 13 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a navyše bola potvrdená v článku 47 Charty základných práv Európskej únie vyhlásenej 7. decembra 2000 v Nice¹⁵.

29. Na záver je potrebné konštatovať, že v dôsledku nesprávneho výkladu článku 13 ods. 1 prílohy Štatútu Súdneho dvora je rozsudok Súdu prvého stupňa postihnutý vadou.

12 — Pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. februára 2009, Gorostiaga Atxalandabaso/Parlament, C-308/07 P, Zb. s. I-1059, bod 42.

13 — Pod podmienkou, že procesné právo takéto odvolanie výslovne pripúšťa.

14 — Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2009, Mono Car Styling, C-12/08, Zb. s. I-6653, bod 47 a citovanú judikatúru.

15 — Ú. v. ES C 364, s. 1.

O narušení jednoty alebo vnútorného súladu práva Spoločenstva rozsudkom Súdu prvého stupňa zo 6. mája 2009

30. Podľa môjho názoru dôsledky nesprávneho výkladu článku 13 ods. 1 prílohy Štatútu Súdneho dvora prekračujú rámec sporu medzi pánom M. a EMEA, a rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. mája 2009, vydaný na základe tohto nesprávneho výkladu, preto naruša jednotu a vnútorný súlad práva Spoločenstva.

31. Ako som už uviedol v bode 6, chybné rozhodnutie môže predstavovať hrozbu pre jednotu alebo vnútorný súlad práva Spoločenstva len vtedy, ak je v rozpore s niektorou zo všeobecných zásad práva Spoločenstva. Domnievam sa, že v predmetnej veci bola táto podmienka splnená.

32. Podľa môjho názoru nesprávny výklad článku 13 ods. 1 prílohy Štatútu Súdneho dvora spôsobil porušenie práva byť vypočutý v konaní na Súde pre verejnú službu, ktorý bol v predmetnej veci jediným súdom vecne príslušným na to, aby v súlade so zásadou kontradiktórnosti zistil skutkový stav na účely rozhodnutia vo veci samej. Právo na spravodlivé súdne konanie, ktoré je podľa judikatúry

Súdneho dvora¹⁶ základným právom, ktoré Európska únia dodržiava ako všeobecnú zásadu v zmysle článku 6 ods. 2 EÚ, bolo takisto porušené, pretože právo byť vypočutý predstavuje jeden z jeho prvkov.

O rozsahu zrušenia rozsudku Súdu prvého stupňa zo 6. mája 2009

33. Okrem toho, ako som už uviedol v bode 27, Súd prvý stupňa svojím rozsudkom vo veci samej porušil aj zásadu zákonného sudcu a právo na súdnu ochranu prostredníctvom podania odvolania, ktoré sú takisto výrazom práva na spravodlivé súdne konanie.

34. Na základe uvedenej analýzy je potrebné dospieť k záveru, že rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. mája 2009 narúša jednotu a vnútorný súlad práva Spoločenstva.

35. Aj keď som si vedomý rozsahu preskúmania rozsudku Súdu prvého stupňa zo 6. mája 2009, ktorý bol určený rozhodnutím Súdneho dvora z 24. júna 2009, je nutné konštatovať, že výsledok preskúmania uvedeného rozsudku naznačuje, že v konaní na Súde prvého stupňa, ktoré mu predchádzalo, boli porušené viaceré aspekty práva na spravodlivé súdne konanie. Dôsledky porušenia tohto základného práva postihujú rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. mája 2009 ako celok.¹⁷ Z tohto dôvodu Súdnemu dvoru navrhujem, aby uvedený rozsudok zrušil v plnom rozsahu a aby vec vrátil Súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

36. Nemyslím si, že je možné určiť, ktoré z účinkov rozhodnutia Súdu prvého stupňa treba považovať za konečné vo vzťahu k účastníkom konania v zmysle článku 62b prvého odseku Štatútu Súdneho dvora. Vzhľadom na to, že skutkový základ bol zistený v rozpore s právom na spravodlivé súdne konanie, Súdny dvor takisto nemôže vydať konečné rozhodnutie vo veci v zmysle článku 62b prvého odseku Štatútu Súdneho dvora.

¹⁶ — Pozri v tomto zmysle rozsudok *Gorostiaga Atxalandabaso/Parlament*, už citovaný v poznámke pod čiarou 12, bod 41 a citovaný judikatúrou.

¹⁷ — Tento záver sa, samozrejme, vzťahuje aj na bod výroku týkajúci sa trov konania.

Návrh

37. Na základe vyššie uvedených skutočností navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol takto:

1. Rozsudok Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev (odvolacia komora) zo 6. mája 2009, M/EMEA (T-12/08 P) narúša jednotu a vnútorný súlad práva Spoločenstva tým, že Súd prvého stupňa ako odvolací súd vyložil pojem „stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci“, obsiahnutý v článku 61 Štatútu Súdneho dvora a článku 13 ods. 1 prílohy uvedeného štatútu, tak, že mu umožňuje, aby sám vec prejednal a meritórne o nej rozhodol bez ohľadu na to, že odvolanie, ktoré mu bolo predložené, sa týkalo posúdenia toho, ako bolo na prvom stupni naložené s námietkou neprípustnosti.
2. Rozsudok Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev zo 6. mája 2009, M/EMEA (T-12/08 P) sa zrušuje.
3. Vec sa vracia Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev na ďalšie konanie.